

Izbaja vsak četrtak
in velja s poštnino
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
na cele leto K 4.—
na pol leta „ 2.—
na četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katol. tis-
kovnega društva do-
birajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrate, če
se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo
do srede popoldne.

Štev. 7.

V Mariboru, dne 13. februarja 1902.

Tečaj XXXVI.

Kaj je narodnost?

Za narod živimo,
Za brate smo mi.
Narodna.

Narodnost je oni duševni pečat, katerega je Bog vtisnil vsakemu človeku, da se razloči in spozna, h kateremu narodu da spada. Narodnost je plamen svete ljubezni do svojega naroda in do vsega, kar je narodovega.

V širjem smislu razodevamo in razumevamo narodnost z narodno nošo, z narodnimi pesmami, pripovedkami, igrami, pregovori itd.

Narodnost tirja od vsakega človeka, da spoštuje in ljubi tisti narod, čegar ud je. Narodnost probuja v nas hvaležnost do tistega dela zemlje, katera nas je v svojem naročju odredila in nas preživlja.

Narodnost je zvezana z narodom tako, da ni pod milim nebom naroda brez narodnosti, in tudi ni mogoče, da bi se narod brez nje vzdržal! Ako nima narod ljubezni do samega sebe, ako se zaničuje in tuje bolj čista od domačega, je za zmiraj zapuščen v mlaki sužnosti, dokler ne izgine s površja zemlje. Ako se ne zbudi in iz svojega spanja ne prebudi, mora se z drugim narodom pokoriti in svojo lastno mater zatajiti. Vzgleđ nam je žalostna zgodovina drugih narodov.

Narodnost je pa vsakemu človeku tako prirojena, da jo le težko zataji; ker pretežno je zatreti to, kar je človek z materinskim mlekom vsesal. Zato peče vsakega narodnega odpadnika in izdajnika vest, katero skuša

zatreti stem, da taji Boga. Z materinskim mlekom smo vsesali ljubezen do naroda in to je podoba tistega pečata, s katerim je Bog vsak narod zaznamoval; to je tisti notranji glas, ki je dar Stvarnikove volje. Ta glasba, kateri kakor odmev narodne ljubezni izvira iz srca, ne miruje nikoli v nas; on nas vodi, da svoje bolj ljubimo od tujega. Moč tega glasu, pa je večja ali manjša, in to zaradi razmer večjega ali manjšega poznavanja samega sebe, svojega naroda in njegovih potreb. In ker so vse navade narodove narodu svete, ker iz istega znamenja izvirajo, s kojim je Bog narod zaznamoval, ravno tako je tudi sveta ljubezen do naroda svojega in do vsega, kar je narodovega.

Iz tega sledi, kako hudo napako stori, ki svojega naroda in vsega kar je narodovega, ne objema z živo ljubeznijo. Tak ne zasluži imena narodovega sina, temveč polutan je! In kaj še naj rečem o onem, kateri je svoji narodnosti protiven, ki zasmehuje njene običaje, ter podkopava narodni procvit in srečo? Tak je prava šiba svojemu narodu in svetu, kajti, on zasmehuje s svojim delom samega Boga ter se zoperstavlja njegovim naredbam; tak osramotuje in omadežuje čistočo tistega duha, katerega mu je Bog sam vliil v srce; tak Boga s prevzetno nogo tepta; tak je suha veja, ki je odpadla od slovenske lipe, ter ni drugega vredna, da se vrže v ogenj.

Slovenska narodna pesem opeva prokletstvo nad odpadniki s temi strašnimi besedami:

„Naj vsakdor propada
Kdor narod taji,
Še zemlja ne bo pila
Njegove krvi!“

Pa ne le samo pesem, temveč tudi vsak poštenjak in kristjan, se zgraža nad odpadniki, jih obžaluje, da so zabredli tako daleč, da so sužnji ter podlaga tujčevi peti. Iz tega je tudi izviralo toliko prelivanje krvi v različnih deželah, kjer so se žrtvovali in se še žrtvujejo tolike žrtve za mili dom. Vse to se godi iz ljubezni do svojega naroda in svoje narodnosti, da se zavaruje in pogube obvaruje to, kar je narodovega iz starodavnih časov.

Ker pa ta sveti plamen ljubezni do naroda svojega in vsega kar je njegovega, brez narodne zavesti, njegove prihodnje sreče in zvestega napredovanja v narodnem smislu, za narod samo ob sebi ne more zadostiti, zato mora vsakega izmed nas navdajati sveta dolžnost, da svoj delež na oltar domovine položi. Sveta dolžnost naših sinov in hčera je, da plamen narodne zavesti ne le samo v sebi oživljujejo, temveč jo tudi v drugih probujajo. Ker pa prava ljubezen nikdar ne počiva, zato tudi vsak pošten sin matere Slave na njenem duševnem polju nikdar ne miruje, dela in dela neprenehoma za svoj narod, ne boji se ne znoja in trpljenja ne zasmehovanja protivnikov; in vse to dela iz ljubezni do naroda svojega, brez pohlepa po plači ali pohvali.

In to je, kar imenujemo narodoljubje, domoljubje!

Listek.

Sirotek Dominik.

(Iz francoskega prestavil Al. Č.)
(Konec.)

Kakor bi nesreča hotela potrditi Ivanovo globoko obrekovanje. Nekega dne nastane huda nevihta. Gromelo je in bliskalo, kakor bi bil blizo že sodnji dan. Pri Kodelijevih so ravno kosili, pa nobenemu ni kaj posebno teknilo, tudi govorilo se ni mnogo. Oče Gregor je skimalval z glavo pa se plaho oziral na črnosive oblake, ki so se zbirali nad vasjo. Kar nakrat se zabliška, da je vsem vzelo pogled in zagrmí, da se hiša strese.

»Za božjo voljo, v kozolec je treščilo!«

Kmalu se čuje po vasi krik: »Gori, gori, na pomoč!« Od vseh strani drvijo ljudje skupaj. Dominik je bil med prvimi in najnevarnejše mesto si je poiskal. Ivan ga opazi, porine ga siloma v stran kričoč na ves glas: »Se-li nisi še našel naše nesreče? To ti je zopet po godu, kaj ne? Še ne bo kmalu tvoje hudobije konec?«

Dominik hoče oporekati, a od vseh strani čuje preklinjevanje in grojenje:

»Poberi se, hudičev zaveznik!«

»Ti si to zakrivil!«

»Proč, hudobnež!«

Oče Gregor se trudi na vso moč, da bi ljudi pomiril, a zaman; slednjič že skoro sam verjame, da je mogoče le Dominik kriv, zato se mu približa in pravi: »Idi, idi, saj vidiš, da te ne morem več braniti.«

Od tega dne so se vaščani Dominika še bolj bali. Če je prišel komu nasproti, kar obrnil se je vsak, da bi le tega »Bognasvaruj človeka« ne srečal, in nastala je govorica, da mora vsakdo tekom leta umreti, če ga le Dominik pogleda.

Tako mu seveda ni bilo več mogoče, da bi še ostal v vasi. Šel je na samotni kraj, divji brlog si je izbral za svoj stan, trda skala mu je bila postelja. Zgodaj v jutro je vstajal ter šel nabirat po gozdu šibovja, čez dan pa je pletel jerbaze ter jih ob sobotah prodajal v sosednji vasi.

Toliko je ravno skupil, da se je borno preživel. Res, hudo je bilo, pa Dominik tega ni nikomur tožil. Gospod župnik so ga bili nekaj časa učili krščanskega nauka in sedaj v tej stiski je prav spoznal, kako tolažilne so verske resnice.

Če se ga je hotela lotiti otožnost ali obupnost, spomnil se je Zveličarjevih besed: Blagor ubogim, blagor žalostnim, blagor njim, ki preganjanje trpe; pa je bil potolažen.

Ivan je bil že davno odpustil, tudi na vaščane se ni srdil, čeravno še niso spoznali

svoje krivice; kajti tudi zdaj so se zapirali vrata pred njim, če se je prikazal v vasi, in vaški pobalini so metali kamenje za njim.

Le Jerica mu je bila še vedno naklonjena, njej se je v srce smilil ubogi prognanik. Večkrat je gnala živino tja, kjer je Dominik bival in spletal jerbaze ter je ljubko kramljala z njim. Revčeku je kaj dobro delalo, da se vsaj nekdo še zmeni zanj, bil je Jerici hvaležen za njeno dobrosrčnost in včasih je že tudi sanjari: »Ko bi hotela biti moja žena!«; pa se je zopet otresil te misli, češ, kaj bom revež mislil na ženitev, saj se še sam komaj preživim. Jerica zasluži, da bi se ji dobro godilo. Seveda, ko bi si mogel več prislužiti! In začel je še marljivejše spletati jerbaze in priučil se je že tudi delati stolce in lepše naslonjače. Glad je kaj dober učenik. Imel je še tudi dosti sreče pri kupčiji, navadno je vse spečal. Varčno je zbiral male doneske ter jih skrival v majhno votlinico. »Krajcar krajcarju pomaga«. Kako veselje, ko je nekega dne zamenjal svoj drobiž, pa dobil zanj cel stotak.

Bil si je med tem že tudi postavil majho bajtico, napravil si posteljo, mizo in dva stola. Za svoj stotak si je pa kupil ladjico, katero je krstil za »Jerico«; z ribarstvom, menil je, se bo pa dalo kaj več zaslužiti. Kako ponosen je bil, ko je sedel prvič v njo, pre-

Posebna dolžnost po tej poti pa je delati tistim, katerim je odgojevanje mladine izročeno.

Stariši, posebno pa matere, katere se največji del pri otrocih prva leta sučejo, naj svoje rodoljubne misli in občutke kakor iz vrelca po materinem mleku v otroke vlivajo, in držeč jih v svojih milih naročjih, jih naj vadijo že od detinstva na pravo izgovarjanje milodonečih slovenskih besed, pobožnih molitvic itd. v slovenskem jeziku. Stariši polagajo prvi temelj prihodnjemu šolskemu nauku; učitelji potem nadaljujejo in po svojih zmožnostih dokončajo.

Kamo neki bi mladino brez take pripomoči dognali? Ona bi nam odrasla kakor zelišča na polju ali živina v hlevu; bila bi brez vsake barve, to kar je trava brez rose in cvet rastline brez solnčnih žarkov; bila bi brez narodnega duha, brez narodnega čuta, brez plamena in ognja domorodnega. Domovina bi ne imela v njih zvestih sinov; narod bi svoje prave duševne čuvaje izgubil; narodna hranilnica bi svoje neutrudne bučlice, ki dan na dan donašajo med, izgubila, in mesto njih dobila samo med žroče trote.

Toraj je treba vam učiteljem v mlada in nepokvarjena srca, kakor v rodovitno zemljišče z vsem trudom, seme prihodnosti sejati, seme napredovanja, seme osrčevanja domovine naše; vse to pa boste dosegli z narodnim odgojevanjem. Gorje pa mlademu srcu, ako ga v tem času prevzame kako drugo občutje, izgubljeno je za vedno. Ljubezni do milega doma in naroda je tisto dragoceno občutje, katero moramo buditi precej v začetku. Kjer tega občutja ni, propadel je narod.

Povzemite toraj, vi stariši in vi učitelji iz tega pouk za gojenje plamteče ljubezni do domovine in do materinega (slovenskega) jezika. Postavite z združeno močjo steber narodne zavesti in skrbite, da bodo naše šole dospele do prave versko-narodne podlage, brez katere pravega nauka ni, in ga nikdar ne bode. Delajmo toraj za blagor milega nam naroda slovenskega, žrtvujmo mu dušne in telesne moči, ravnajmo se po geslu: »Vse za vero, dom, cesarja«, in hvaležna nam bode domovina, hvaležen bo tudi narod slovenski. I. V.

Državni zbor.

Dunaj, dne 9. febr.

Celje — padlo.

Z večjo radovednostjo se že dolgo ni pričakoval izid kakšnega glasovanja, kakor v

pričan je bil, da napočijo zanj prijetnejši dnevi.

* * *

Solnce je ravno zahajalo, poslednji žarki so se še zrcalili v mirnem morju. Posamezne čebelice, ki še niso bile dovršile svojega dnevnega posla, so še brenčale od cvetke do cvetke. Gospod župnik se sprehaja po vrtu in moli večernice, kar čuje korake za seboj. Ozre se in vidi Dominika, ki se mu bojazljivo bliža. »Ti si, Dominik«, nagovori ga prijazno, »skoro bi te ne bil več spoznal, tako redko se te vidi. Kaj pa želiš, dragi moj?«

Dominik molči nekaj časa, poznati mu je bilo, da je v zadregi, kajti klobuk mu je vedno hitreje plesal med prsti, slednjič se pa le ojači pa pravi: »Oženil bi se rad, gospod«, in kakor bi se bal, da bi mu poguma ne zmanjkalo, pripomni naglo: »Jerica je pridno dekle, vedno je bila prijazna z menoj, če so me tudi vsi drugi zaničevali in preganjali. Mogoče bi pa le privolila v zakon. Bi jo li hoteli poprašati, gospod župnik?«

Gospod župnik ga resno pogleda pa pravi: »Ti bi se rad ženil, na kaj pa, dragi moj, s čim boš pa priživel svojo ženo?« Dominik dvigne ponosno glavo pa pravi: »Zgradil sem si bajtico, dovolj prostorna je za naju in odkar imam lepo ladjico, se ne bojim, da bi

četrtak 6. februarja v proračunskem odseku zastran tolikokrat že imenovanih slovensko-nemških razredov na celjski gimnaziji. Skoro vsi govorniki tega odseka so omenjali v svojih govorih te preporne točke. Nemški narodnjaki, Vsenemci, nemški naprednjaki, ustavoverni veleposestniki in socijalni demokrati so zahtevali odpravo tega zavoda. Čehi in Slovenci so kazali na grdo krivico, ki bi se zgodila Slovincem in v obče vsem Slovanom, če se odpravijo ti razredi. Govoril je v imenu nemških katoličanov tudi baron Morsey, ki je sicer razlagal v priljudnih besedah, da imajo Slovenci pravico do tega zavoda; slednjič pa je rekel, da razumeva Stürgkhov predlog tako, da se imata prej porazumeti nemška in slovenska stranka, preden se premesti spodnja gimnazija iz Celja v Maribor. Stürgkh tega v svojem predlogu ne reče. Gotovo se pa nikdar ne bodo mogli slovenski zastopniki z nemškimi pogoditi v tej zadevi in nikdar privoliti v tako zausnico, ki bi si jo zasolili Slovenci sami, da se njim vzame ta učni zavod. Ker besede barona Morsey-ja niso bile dovolj jasne, se je še vedno moglo pričakovati, da bosta on in dr. Fuchs glasovali s Slovenci. Toda motili bi se; potegnili sta z drugimi nemškimi strankami in z Italijani ter pomagala vreči celjsko spodnjo gimnazijo s 25 glasovi proti 22 glasovom. Z nami so glasovali Hrvati, Rusini, Poljaki in Čehi ter Rumunec Lupul. Kmalu za Celjem je prišla na vrsto hrvatska gimnazija v Pazinu (Istrija). Lahki so zahtevali, naj se ta zavod preseli v oddaljeni Kastav. Vse nemške stranke, razun nemških katoličanov, so glasovale z Italijani. Lahki niso dosegli svoje nakane. Enako so katoliški Nemci pomagali Poljakom in Čehom, da ostaneta dva slovenska zavoda v nemških mestih. Le mi, Slovenci, najslabši slovenski narod, nismo našli usmiljenja pri nemških katolikih.

Precej po glasovanju o celjski postojanki so se zbrali slovenski, hrvatski in rusinski poslanci ter se posvetovali o nadaljnjih korakih. Ko so Hrvati in Rusini obljubili, da drže za vse slučaje s Slovenci, se jim je izrekla priskrba zahvala. V petek se je naznanil sklep Jugoslovanov drugim nam prijaznim strankam. Sklenili smo bili, z nujnimi predlogi ustaviti posvetovanje o državnem proračunu v zbornici ter tako zabraniti, da se sklep proračunskega odseka zastran Celja ne sprejme.

Ko je vlada sprevidela veliko nevarnost, katera ji preti, je poklical ministerski predsednik zastopnike vseh Jugoslovanov k sebi ter jim dal takšna pojasnila, da so za ta trenutek nehali od namerjane obstrukcije.

morala stradati, z ribarstvom se že da kaj zaslužiti. Le glejte tja doli, kako ponosno se ziblje na vodi, jutri poplavam ž njo prvokrat na širno morje. Gospod župnik se nasmehlja zadovoljno ter mu potrka na rame rekoč: »Dominik, ti si vrl dečko in Jerica pridno dekle, upam, da bota srečna.« Dominik ne more niti odgovoriti, tako je ginjen, srce se mu širi od prevlekega veselja. Pozabljena je vsa žalost in bridkost prejšnjih dni, pozabljena vsa krivica in hudobija brezsrčnih ljudi, v tej svoji sreči objel bi ves svet. Zdaj, misli si, prične se zame le veselje; kaj trud, kaj naporno delo, saj delal in trudil se bom za Jerico; to bo le veselje in sladkost. Njegove misli drviyo naprej, o srečni trenutek, ko jo popeljem pred oltar!

* * *

Drugi dan pa Dominik vendar ni mogel na morje. Grozna burja je bila. Valovi so se vspenjali do najvišjih skal ter trgali raz nje mah in trstje, ki je tu pa tam prilukalo iz razpoklin.

Pod mano srdito valovje
Rohni ob kamnito bregovje
Do neba praši se megleni dim.

Dež je lil, kakor bi se bil oblak pretrgal. Za vse to se ni zmenil Ivan. Kakor bi bil zblaznel, dirjal je okrog ob morskem

V soboto, 8. febr., je bilo na dnevnem redu posvetovanje o vojaškem naboru za l. 1902. Nemcev ni bilo v zbornici 100 moč; Slovani niso dolgo časa marali priti v hišo; radi tega se je seja za celo uro zakasnila. Stvar se pa še ni končala, ker so poslanci raznih strank navajali brez števila pritožb proti vojaški upravi. V tej seji je odgovarjal pravosodni minister na interpelacijo poslanca Zičkarja radi dveh uradnikov pri mariborskem okrožnem sodišču, ki sta se neolikano vedla proti slovenskim strankam, rekoč: da sta dobila ukor in se kaj takega ne bo več zgodilo.

Politični ogled.

Prestolonaslednik Franc Ferdinand, ki se je dne 5. t. m. odpeljal na obisk k ruskemu carju, hotel je skraja, da ga spremlja tudi kak ogrski plemenitaš. Izbral si je vodjo ogrskih katolikov grofa Zichyja. Ko pa je ogrski ministerski predsednik Szell, ki je velik liberalec, zvedel za to nakano, poskusil je vse načine, da bi nadvojvoda ne vzel seboj katoliškega grofa. Nadvojvoda pa je rekel, ali Zichyja, ali rajši nobenega. Ker Zichyja ni mogel več vzeti, odšel je na Rusko brez kakega ogrskega plemenitaša. Odločno nastopanje našega prestolonaslednika vzbuja v vseh katoliških krogih veliko občudovanja in veselja. Ruski car je odlikoval spremstvo nadvojvode Franca Ferdinanda. Grof Nostiz je dobil red sv. Ane z briljanti, knez Hugon Windischgrätz Stanislavov red in baron Rumerskirch red sv. Ane drugega razreda.

Prelat Alojzij Karlon. Dne 9. t. m. je umrl v Gradcu bivši politični vodja štajarskih Nemcev prelat Alojzij Karlon. Njemu se majo zahvaliti štajarski nemški katoliki za vso politično organizacijo. Dasi v dežel-nem zboru naši Slovenci poslanci niso mogli biti vedno zadovoljni z njegovim postopanjem, vendar je bilo z njim lažje izhajati, kakor s sedanjimi precej nemškonarodno navdahnjenimi konservativnimi politiki štajerskih Nemcev.

Nemška vladohlepnost. V mestu Budejevice na Češkem so imeli dosedaj Nemci v mestnem zastopu vso vladu v rokah. Toda začeli so čutiti, da se jim tla pod nogami majajo in da se je bati kmalu češke zmage v mestni zastop. Kako so si pomagali? Celo dolgo vrsto častnih občanov so imenovali, ki dobijo s tem volilno pravico v mestu. Tudi druga mesta na Češkem, ki so še dosedaj v nemških rokah, hočejo posnemati Budejevičane. Čehi seveda ugovarjajo proti

obrežju. Odkar je zvedel, da ima biti Jerica Dominikova žena, bil je kakor obseden. »Dominik naj bi bil srečen z njo, katero je zvolilo tudi njegovo srce.« Ne, ne, to mora na vsak način zabraniti.

Divja strast mu sije iz oči; najraje bi planil v valove; ali ne, misel, maščevati se moram, ga zadržuje.

Tu zapazi v varnem zakotju lepo ladjico, na kateri se blišči ime »Jerica«. To je tedaj Dominikova last, to je njegovo premoženje, z njo se hoče preživeti. In črna misel se mu roji v glavi. Ko bi te ladjice več ne imel, potem je vničen, ubog bo, kakor takrat, ko smo ga odtirali od hiše. Ženiti se ne bo mogel; dolgo časa bi trebalo štediti krajcarje, da si kupi drugo. A Jerica se bo naveličala čakati nanj, raji postane moja, vedoč, da bo najbogatejša gospodinja v celi okolici.

Varno pleza niz skale in skoči v čoln poleg ladjice, da bi snel verigo, na katero je bila priklenjena ter jo sunil v valove, naj jo razbijejo ob pečevje. Pa to ni bilo tako lahko, kakor si je mislil; veriga je bila premočna. Dolgo časa se zaganja in buta ob ladjico; a v tem se odtrga vrv, na katero je bil čoln privezan, in groza, val ga zagradi in v hipu je bil izven zakotja na morju. Ravno kar pride nekaj mornarjev, da bi pogledali, so li njih čolnichi v varnosti in glasen

takemu ravnanju in so o tej zadevi že govorili z ministrskim predsednikom in češkim cesarskim namestnikom.

Osvoboditev Balkana. Slovansko blagotvornostno društvo v Moskvi priredi dne 23. aprila t. l. slavnost v proslavo petdesetletnice slovanske osvoboditeljne vojne na Balkanu. Slavnost se začne z mašo zadušnico za padle ruske vojake, na kar se položé venci na grobova general-adjutanta Stolipina in vodje prve bolgarske čete, Kalinina. Na to bo imelo društvo v dvorani konservatorija slavnostno zborovanje, na katerem se bodo proslavljali vojaki iz tedanje dobe. Po odpevanju slavnostne pesmi slovanskima apostoloma Cirilu in Metodu na čast, peli bodo rusko, srbsko, bolgarsko in črnogorsko himno. Potem se boste darovali še maši zadušnici za carja Aleksandra II. in Aleksandra III. — Slavnost se zaključi s slovesnim obedom.

Vojska v Južni Afriki. Angleži so delali velike priprave, da vlovijo burskega generala Deweta. Kitchener je bil zagotovo prepričan, da se mu to posreči. V noči 7. t. m. so se zbrale v Wolvehoeu vse angleške čete iz raznih delov, ki so bile prej razpostavljene južno od Liebenberg-Blei in ob reki Wilge. Iz teh čet, gotovo več tisoč mož, povečini jezdecev, se je sestavila močna, neprodorna črta od Wolvehoea do Falangshome in Kafir-kopa. Zjutraj dne 7. t. m. je vsa črta prodirla proti zahodu in zasedla črto od Hollanda, v vrsti stražnic Heibronn-Fankfort, do Doornkloofa in vrsti stražnic Kronstad Lindley. Poleg tega so bile na celi črti 50 yardov druga od druge zavarovane predstraže. Druge angleške trume so zasedle deloma cesto od Heilbrona v Kronstad, deloma pa še vrsto stražnic ob železnici. Tako je bil do zadnjega kotička zastražen ves prostor, na katerem se je, to so Angleži dobro vedeli, nahajal Dewet z 2000 možmi, in vendar, kako so se začudili angleški generali, ko so dne 7. t. m. zjutraj opazili, da jim je Dewet — ušel; pustil je na mestu le nekaj konj in volov. Ušel jim je pa celo na takem kraju, kjer je bil prostor zaprt z žično ograjo. Poskus se mu je tem lažje posrečil, ker je razdelil svoje čete v majhne oddelke, ki so se neopaženi izmuznili iz angleške pasti. Angleži še nimajo Deweta, pač pa jako velik dolg nos.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Slovenska zmaga. Iz Ptujске Gore se nam piše: Repe ne bodo imeli Ptujskogorci tri leta. V ponedeljkovi občinski volitvi, ki je zaradi strastne agitacije trajala celih dvanaajst ur, je Repa s svojimi pristasi »Štajerji« popolnoma propadel. Niti enega pristasa njegovega ni v zastopu. Torej vsaj tri leta ne bodo Črnogori Repe imeli — namreč v občinskem odboru. Slava zavednim volilec, ki so stali kakor skala dvanaajst ur na volišču; vsa čast zlasti zavednim Lovrenčanom!

Osebnosti. Pri Sv. Juriju ob Ščavnici sta se nastanila kot zdravnika dr. Leo Kreft in dr. I. Folnecki. — Avskultantom pri tukajšnjem sodišču je imenovan g. I. Zemljič. — Pisarna notarja dr. Radeja v Mariboru se je uradno zaprla.

Pri Sv. Lenartu ob Slov. gor. je izvoljen namesto umrlega Mravčaga županom g. Josip Sedminek, trgovec in hišni posestnik.

Županom v Ormožu je izvoljen gosp. J. Kautzhammer, trgovec in posestnik.

Iz Dravskega polja. Na Svečnico je bila na Hajdini v Graharjevi gostilni prav dobro obiskana veselica kmetskega bralnega društva. Vsa čast kmetskim igralcem, ki so tako točno predstavljali igri, pred vsem pa domačemu g. kaplanu, ki je dosegel z velikim trudom tolik uspeh. Ogorčeni smo zato nad onimi ptujskimi gospodi, ki so pri tukajšnji volitvi, kakor že večkrat, pokazali svoje strankarsko stališče. Če ne bo miru, hočemo se javno prijeti. Opazovalec.

Slovenskim učiteljem. Na štirirazredni ljudski šoli III. plač. vrste pri Sv. Ani na Krembergu v Slov. gor. (cmureški šolski okraj) je razpisana učiteljska služba v def. oziroma v provizorično nameščenje. — Prošnje je vložiti do 24. febr. 1902. Ker je ta kraj ob slovenski meji, se učiteljstvo opozarja na to službo. Kraj je jako lep; stanovanje prosto.

Poštné znamke po 35 vin. pridejo v promet s 15. februarjem. Znamke so zelene barve in se bodo umestno rabile pri priporočenih (rekomndiranih) pošiljkih.

Od Sv. Petra pri Mariboru. Dne 30. januarja smo spremili k zadnjemu počitku vrlega kmeta iz Grušove, Franca Rebernik. Revez se je lansko leto, ko je vozil vodo za škropljenje k svojemu vinogradu, hudo ponesrečil. Poln sod vode zdrkne nagloma z voza in pritisne Rebernika k nekemu drevesu ter

mu spodnje truplo strašno poškoduje. Iskal je pomoči v bolnišnici v Mariboru, pozneje tudi v Gradcu, pa smrt ga je čez sedem mesecev rešila groznih bolečin. Ravno na dan, ko se je mislil peljati domov, da bi — kar je srčno želel — med svojimi ljubimi in dragimi zatisnil svoje oči, prehitela ga je neizprosna smrt. Mrtvega so nam ga pripeljali domu, da se mu je tako vsaj ta želja izpolnila, da počiva pri ljubi Materi Gorski, katero je ves čas svojega življenja goreče častil. Pokojni Rebernik je bil zvest sin sv. katoliške cerkve in ravno tako zvest sin svojega milega naroda. Bog daj, da bi rajnega vsi Št. Peterčani vedno neustrašeno in srčno posnemali kot vrli katoličani in zvesti sinovi matere Slovenije! — Istega dne popoldan smo pa tudi imeli urico prijetne zabave in nedolžnega veselja, koje so nam pripravile č. šolske sestre. Njih gojenke so namreč kaj lepo predstavljale igrokaz s petjem: Odpadnikova sestra. Igra, ki je izvirno delo č. sestre M., je zelo podučna — vžiga v srcu živo vero v edino pravega Boga in ljubezen ter spoštovanje do ljubih starišev — pa tudi šaljivih dovtipov ji ne manjka. Petje in vprizoritev igre — vse je bilo dovršeno, da, izborna. Bog plačaj častit. sestram njih trud, vrlim deklicam pa njihovo marljivost!

V Novi cerkvi pri Celju se je tudi jelo med mladino svitati. Več mladeničev in deklic se je že naročilo na »Naš Dom« in se jih bo še več pridružilo. Tudi bralno društvo se je precej opomoglo; naročilo se je na več časopisov in si kupilo zdaj 32 lepih novih knjig, večinoma samih povestij, katere udi pridno prebirajo. V dekliško družbo je na Svečnico na novo vstopilo 55 mladih deklic in tudi več pridnih mladih fantov se je že oglasilo za vstop v mladeniško družbo. Počasi se bo vse lepo uredilo. Vrlo ondotno mladino pa ob tej priliki vabimo, da razširja »Naš Dom« ter mu pridobiva več in več novih naročnikov. Naprej, na delo rodoljubno!

Osemdeseto leto življenja je dne 5. t. m. dopolnil Jožef Karba, posestnik v Babincih pri Ljutomeru. Vrlemu narodnjaku še mnoga leta! Izmed njegovih otrok je eden župnik v Zrečah, drugi je kmet na Krapji in ob enem načelnik »Kmetijske zaduge« na Cvenu, trije pomagajo doma očetu pri gospodarstvu, dva pa delujeta na Dunaju, eden kot c. kr. poštni uradnik, a drugi je v zasebni službi.

Vojaški nabori se vršijo letos naslednje dni: 1. in 3. marca v Gornji Radgoni, 4. in 5. v Ljutomeru, 7. in 8. v Ormožu, 10., 11., 12., 13. in 14. v Ptuj (okolica), 15. za mesto

krik nastane, ko vidijo grozen prizor. V tem prihiti tudi Dominik in za njim gospod župnik, pa se čudita, kako se je to zgodilo. Gospod župnik, ki je poznal predobro hudobnega Ivana, se kmalu domisli pa pravi: »Dominik, Ivan je hotel uničiti tvojo ladjico, a Bog ga je kaznoval.«

Smrten strah se polasti Ivana. Obupno steguje roke proti obrežju in kliče na pomoč. A najbolj izkušeni mornarji odkimavajo z glavo, meneč, na rešitev ni misliti, vsak poskus je gotova smrt. In kdo naj bi se podal v smrtno nevarnost radi ničvredneža, ki je ravno hotel učiniti tako hudobijo. — Burja ne preneha. Valovi se dvigajo, a čolnič pleše po morju enak orehovi lupini. Se stolpa se začuje žalostno klenkanje zvona, kar pomenja, da je na morju nekdo v smrtni nevarnosti. Od vseh strani hitijo ljudje skupaj, tudi Kodelijsko mater je prignala radovednost.

Med potom je še rekla Jerici: »Kdo je bil neki tako lahkomišeln, da se je podal v taki nevihti na morje?«

Pa, o joj, ko pride na obrežje, opazi, da je nesrečnež, ki se bori z valovi — njen sin Ivan.

Potok solz se ji vdere iz oči, obupno vije roke in kriči: »Pomagajte, pomagajte, moj otrok je!«

Materine solze ganejo srce mornarjev in trije moške se takoj oglašijo, da hočejo na pomoč. A gospod župnik povzdigne slovesno svoj glas rekoč: »Peter, Štefan, Jurij vi ostanete tukaj. Vsak izmed vas ima doma družino. Vi nimate pravice, da bi se podali v tako nevarnost. Le oni bi smeli to storiti, ki nima ne žene ne otrok.«

Dominik se prestraši. »Ki nima žene ne otrok?« to je on.

Je li pa v istini njegova dolžnost, da žrtvuje svoje življenje za svojega smrtnega sovražnika? V tem hipu zagleda Jerico, ki je vsa bleda upirala nanj svoje solzne oči. »Ločil naj bi se od nje, ki bi imela biti radost mojega življenja.«

»Osoda, ko deroča voda
Odganja čolnič moj od proda
Od sladke sreče me drvi.«

»Da, če tudi moram umreti. Ivan je sin Kodelijski in ta je bil moj dobrotnik.«

Dominik poklekne, povzdigne roke in oči proti nebu in moli: »Oče, odpusti mi, kakor tudi jaz iz srca odpuščam.« Vstane pa stopi h gospodu župniku rekoč: »Gospod, jaz nimam ne žene, ne otrok, jaz sem pripravljen žrtvovati svoje življenje.«

»Bog te čuvaj in 'Morska zvezda' te spremlja v svoje varstvo«, mu odvrne gospod župnik s tresočim glasom.

Še enkrat se ozre na svojo zaročenko. »Z Bogom Jerica!«

»Z Bogom Dominik!«

Tu čakala v samotnem hrami
In plakala bom za teboj.
Podajam roko ti s solzami
Oh, morda zadujkrat nočoj!«

Dominik skoči v svojo ladjico. Trikrat ga vržejo valovi nazaj. Četrtočrat se mu posreči, da pripluje na prosto morje. A kako divje se zaganjajo valovi nanj, kakor bi jih bila razljutila njegova predrznost.

»Ne straši me viharja,
Ne grom valov mornarja,
Se smrti ne boji.«

Dominik se jim upira ter veslja naprej in res dospel je do Ivanovega čolniča.

Ivan je že bil nezavesten. Dominik ga potegne v svojo ladjico in valovi, kakor bi priznavali njegovo velikodušnost, drvi jo nazaj proti obrežju.

Držeč se z eno roko ob ladjico, položi z drugo nezavestnega v materino naročje, in ravnokar misli skočiti na suho, pa potegne val ladjico za seboj in hipoma bil je zopet na širokem morju, a vesla polomljena.

»Ubogi Dominik, zgubljen si!«

Gospod župnik molijo molitev za umirajočega. Glasno ihtenje se čuje med množico.

Ptuj, 17. in 18. v Rogatecu, 20. in 21. v Šmarju, 22. v Celju (mesto), 24. in 26. v Sevnici, 1. in 2. aprila v Kozjem, 3., 4. in 5. v Brežicah, 7., 8. in 9. v Laškem, 10., 11. in 12. v Konjicah, 14., 15., 16. in 17. v Celju (okolica), 18. in 19. na Vranskem, 21. in 22. v Mozirju, 23. in 24. v Šostanju, 25. in 26. v Slov. Gradcu, 28., 29. in 30. v Marenbergu, 1. in 3. marca v Slov. Bistrici, 4., 5., 6., 7. in 8. marca v Mariboru (okolica), 10. in 11. marca pri Sv. Lenartu, 13. in 14. v Radgoni, 15., 17. in 18. v Cmureku in 26. v Mariboru (mesto).

Za namestnika notarja dr. Radeya je za čas njegovega odstavljaja imenovan notarski kandidat g. I. Kogej, ki odpre pisarno zopet najpozneje v ponedeljek dne 17. tega meseca.

Pišeece. Gotovo je redek slučaj, da je v eni hiši v teku pol leta nova maša se vrstila z gostijo, a to se smrtjo. Pri Strgarjevih namreč so imeli č. gosp. Anton, sedaj kapelan na Laškem novo sv. mašo v jesen, sedaj se je omožila sestra Nežika z veleposestnikom Fran. Gregorevčičem, a danes 11. febr. pa smo pokopali njuno mater Strgarico. Blaga pokojnica je bila ena tistih redkih žen, ki imajo zares zlato srce, od katerih je ločitev tako neizmerno bridka, ne le za domačine, temveč tudi za sosede. Bog potolaži vse njene ostale, njej pa daj večni mir! —

Pri Sv. Marjeti pri Vojniku je umrla pred kratkim gospa Neža Permošec. Dosegla je visoko starost. Rajnka je bila blagega srca, vrla katoličanka in zavedna Slovenka. Naj ji bode zemljica lahka!

Luče. Kakor podrugod, imeli smo tudi pri nas hudo zimo od 30. januarja do 7. febr. Padlo je en meter debelo snega. Dne 6. febr. je bil še strašen mraz, dne 8. febr. pa, ko smo vstali, videli smo vse kopno, doline in travnike. Ljudje so pravili, da se je svet po noči zopet »zasukal«.

V Rajhenburgu je pristopil h katoliški veri protestant g. Jurij Wassertheurer, železniški uradnik. — 3000 K je izposloval poslanec g. Žičkar pogorelcem na Blanci.

V Gornjigradu se je preselil gosp. dr. Anton Vilimek, ki je bil dozdaj zdravnik pri Sv. Trojici v Slov. goricah.

V Vitanju v prodajalnici Tepejevi so prišli na sled prekanjeno izvršenim tatvinam. Kdo je kriv, bo dokazala sodnijska preiskava, ki se je že pričela.

Od Sv. Ilja v Slov. gor. Na veselico bralnega društva dne 2. febr. je prišel tudi neki nepozvanec iz Pesnice. Zabavljal je in prodajal svojo pragermansko omiko. Če je slišal kako slovensko besedo ali celo »živijo«, takoj je zagrmel svoj »hajl, hajl«. Pa skoraj bi jo skupil. Naši mladeniči so ga poučili v

Neusmiljeni valovi treščijo ladjico ob skalo, da se zdrobi na koščke.

Dominik je preminul.

„Zdaj konec je borbi in zmoti
Izdihnen je zadnji vzdihljaj,
Smehljaje se duh mu napoti
S krilatci nebeskimi v raj.“

Gospod župnik se obrne proti množici ter se ji zagrozi rekoč:

»Spoznate li sedaj svojo krivico? Imeli ste ga za Bognasvaruj človeka. Molite zanj, pa prosite Boga, da vam odpusti vašo zaslepljenost in hudobijo!«

Morje je vrglo mrtvo truplo Dominikovo na suho. Slovesen pogreb je bil, vsi vaščani so ga spremljali k zadnjem počitku.

Ivan je kmalo po tem zapustil domačo vas. Predno je pa odšel, dal je postaviti Dominiku lep nagrobni spomenik s sledečim napisom:

Morilec tvoj, morilec tvoje sreče
S skesanim srcem prosi oprostjenja. Ivan.

A Jerica je sadila rožice na njegovem grobu ter jih rosila z bridkimi solzami.

vedenju ter mu ohladili njegovo prevročo pristno nemško kri. Takim ljudem svetujemo, da naj ostanejo prihodnjič doma za pečjo.

Pozor na umetne zobe! V moški kaznilnici v Mariboru je imel neki paznik umetne zobe. Ker si je zvečer pozabil ozobje vzeti iz ust, mu je v spanju zlezal zob v požiralnik, da ga ni bilo moči ne naprej ne nazaj spraviti. Hitro se odpelje paznik v bolnišnico, kjer ga je zdravnik rešil večje nesreče.

Pri Sv. Martinu pod Vurbergom je imel posestnik Ivan Vogrin pripetega psa. Psa je ugriznil po noči drug stekel pes. V jutro pa je ugriznil domači pes gospodarja in sina, ki sta zdaj obadva v bolnišnici.

V Padeškem vrtu v Skomri se je ponesrečil 6 letni otrok na škednju pri stroji. Poškodovalo mu je desno roko, da so ga morali potem takoj k zdravniku v Vitanje odpeljati, ki mu je zavezal rano. — Umrl je Marko Ovčar, star 44 let po dolgoletni bolezn. Bil je priljuden, varčen in bogaboječ človek. Bog mu daj večni mir!

Jezuitski misijon. Ker je obče znani o. Frančišek Doljak S. J. vsled starosti že preveč obnemogel, ga je pristojna oblast rešila službe misijonarja. Vodil bode odslej misijone o. Jakob Verhovec, nameščen v Ljubljani (Elizabetina cesta 5), v sporazumu s svojim tukajšnjim superiorom.

Naslov kneginje Windischgraetz slove vsled cesarjeve odredbe z dne 22. jan. tako-le: »Svetlost gospa Elizabeta Marija kneginja Windischgraetz, rojena cesarska princezinja in nadvojvodinja avstrijska, kraljeva princezinja Ogerska, Češka itd., cesarska in kraljeva visokost.«

Iz Vojnika. Naj Vam potožim gospod urednik, mlačnost naših fantov v narodnem oziru. Ako se ozrem v »Slov. Gospodarja« po dopisih iz raznih krajev, pač lahko spoznam, kako so mladeniči goreči za bralna društva, za pevske zборе itd. Pri nas je pa vse tako zaspalo, kakor bi ne vedeli kaj se pravi bralno ali pevsko društvo. Pri nas imamo sicer ta društva, pa letos je število udov padlo, posebno pri fantih. Dekleta sicer napredujejo, fantje pa zastajajo. Temu je pa največ krivo to, ker ne prireja društvo prav nič zabave. Fantje so pa radi veseli, zato si pa po krémah iščejo veselja. Vrli vojniški mladeniči, stopite na noge, ne dajte se prekositi fantom sosednih far. Pomislite kako vrla se je obnesla slavnost dobrnskih mladeničev. In potem bo že priredilo bralno društvo kakšno zabavo, da bodete tudi zapeli zraven: Naprej zastava Slave! Vojničan.

V Hočah je nastal zadnje nedeljo okoli 4. ure zjutraj ogenj v usnjarski delavnici g. Kebra. Ogenj so hitro pogasili, skode ni velike, zgorelo je le nekaj kož. Kako je ogenj nastal, se ne ve.

Nezgoda na železnici. Poročali smo, da je vlak med Radgono in Halbenrajnom povozil neko žensko. Kakor smo izvedeli, pa se ženski ni drugzega nič zgodilo, nego da ji je malo opraskalo desno roko. Lokomotiva jo je vrgla tako srečno med šine, da je celi vlak vozil čez njo, ne da bi jo poškodoval. Ženska je bila gluha, kratkovidna in starostna, za to jo je dohitel vlak, ne da bi ga opazila.

Iz Osluševca pri Ormožu se nam še nadalje naznanja, da v vas zahajajo sedaj le 3 iztisi »Štajerca«, ker ga je z novim letom »Naš Dom« izpodrinil. V Osluševcih se mnogo bere!

Iz Vranskega. Mnogo bravev pozna gotovo tudi naše imenitno Vransko — vsaj po imenu. Nedavno so narodnjaki zmajevali z glavami, kadar smo mi narodno tako »zavedni« Vrančani bili prosili za nemško šolo. Prošnja za nemško šolo je štela podpisov že kar na kile. Seveda, marsikateri ni vedel, zakaj se gre. Ze radi nadležnosti marsikateri v naglici podpiše, in podpisal bi nevedé tudi svojo obsodbo. Oni, nezgruntano brihtni ljudje so pač trdili, da za našo popolno srečo nam manjka le še nemščine; češ, Nemci bodo kar trumoma prihajali po

naše blago in ga bodo preplačali radi nemščine naših otrok. S časoma so se ljudje pomirili, ker so — vsaj pametnejši — spoznali, da se v naši petrazrednici dovolj nemščine poučuje. A šola je spet prišla na površje. Nabirali so se zopet podpisi, in nabralo se jih je kar mnogo strani potrpežljivega papirja. Sedaj se je pa slo za stavb.šče, kamor bi se naj nova šola stavila. Podpisi so se nabirali za prostor pri cerkvi. Čudno je in nekako sumljivo je bilo, ker so se na čelo te agitacije postavili večinoma ljudje, kojim sicer cerkev ni v skrbeh. Druga stranka je iskala primernejši prostor, kakor je oni pri cerkvi radi tesnobe. Kupil se je prostor nasproti novemu sodišču. Prva stranka pa še vedno v žrjavico drega. Jeronimski občinski možje so v oči gled prihodnje denarne potrebe znižali občinske priklade, in hajd, poljudni sklep je zvalil tudi nekatere može tržke občine na isto pot. Škoda možje! kateri berete »Štajerca«, da ste se hoteli soobčanom s tem činom prikupiti. Treba bode denarjev za novo stavbo! Ali nas imate res tako radi, plačajte za nas, vozite zastonj za novo šolo in verjeli bomo, da nam dobro delate. Ribničani so bili, tako pravijo, prodrlji z glavo skozi zid, a ni šlo rado; Vrančani pa tega menda ne bomo poskušali. Če pa ima kedo toliko korajže, da čuti svojo glav'co dovolj trdo, naj se oglasi v »Štajercu«. Skušnja namreč potrjuje, da dobe najbolj trde glave oni, kateri »Štajerca« marljivo prebirajo.

Iz Sv. Pavla pri Preboldu. Okoli Svečnice je padlo mnogo snega, po hribih so bili veliki meteži, zlasti pod Mrzlico. Čez hrib ni obstala nobena gaz, ker je veter s snegom vse zametel. Dne 6. svečana pa je nastal zlasti po hribih precej hud veter, postalo je južno vreme, na večer pred pustom pa je snežilo. — Umrla je v Dolenji vasi pri Sv. Pavlu poštena in mlada kmetica Mica Škorjanc, stara šele okoli 26 let. — Dober teden pozneje, dne 9. svečana, je pa v vasi Sv. Lovrenc umrla Mica Žličar, blaga žena in kmetica, stara okoli 29 let. Naj bode rajnkima zemljica lahka! — Nov list »Glasnik najsvetejših Src« je našel tudi v našo župnijo pot; želeti je le, da bi bil list bolj obširen, sicer je pa dober list. — V župni cerkvi smo imeli predpostne pobožnosti, namreč izpostavljeno presveto Rešnje Telo, pred katerim so se opravljale molitvene ure z večernicami na večer.

Cerkvene stvari.

Sv. misijon bo v Šmartnu pri Sloven. gradu od 15. do 24. svečana t. l. pod vodstvom č. gg. duhovnikov iz družbe Jezusove.

Pri Sv. Rupertu v Slov. gor. se je od 25. prosinca do 2. svečana t. l. obhajal sv. misijon. Udeležba je bila kljub neugodnemu vremenu silno močna. K Marijini družbi se je oglasilo okoli 100 mladeničev in 250 deklet. Prisrčna zahvala č. gg. misijonarjem in sotrudnikom.

Sveti oče Leon XIII. bode 20. t. m. praznoval 25 letnico papeževanja. Ves katoliški svet bode ta izredni jubilej praznoval s primernimi slavnostmi.

Društvena poročila.

Odborova seja političnega društva »Sava« se vrši ob pol 4. uri popoldne v nedeljo, dne 16. febr. v Sevnici v kolodvorski restavraciji.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali sledeči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Prijatelji mladine, zbrani na godovanju slovenske gospodinje v J. 21 K 50 h. Na gostiji Jožefa in Marija Rep 7 K. Veseli in pošteni gostje Ivančeve gostije v Bučah 5 K 68 h. Slavna posojilnica v Makolah 130 K. Lendovšek, župnik 10 K. Vozlič, kaplan 5 K. Gospodična Černenshek Agata iz Gradca 2 K. Bukovšek Antonija pri Sv. Jerneju 2 K. Neimenovan za »kruh sv. Antona« 3 K. Rojko Jože iz Hoč za »kruh sv. Antona« 10 K. Na gostiji Franca Topolnik 8 K.